

Overzicht van Tijdschriften.

Het Weensche tijdschrift „K o m m u n i s m u s” brengt in zijn nummer van 15 Januari (2de Jaargang 1-2) een opstel van St. Sz. „De strijd om Opper-Silezië”. Het industriegebied van Opper-Silezië is na het Ruhr-gebied het belangrijkste op het vasteland; zijn rijkdom wordt op 57 tot 113 milliard tonnen kolen geschat, nog voor eeuwen voldoende. Op het oogenblik, nu de Fransche mijnen en het Donetzbekken verwoest zijn, is zijn beteekenis voor Europa enorm. Daar er een sterk opkomende ijzerindustrie mee verbonden is, en er nog vele rijke ertsen (zink!) liggen, is de strijd om zijn bezit tusschen Duitschland en Polen van het grootste belang. Na gedetailleerde berekeningen komt de schrijver tot de conclusie, dat op het oogenblik Duitschland zonder het bezit van dit gebied niet ineen hoeft te storten; maar het weer opkomen, het voldoen aan zijn zware verplichtingen, die herstel en uitbreiding van de industriele productie eischen, zijn zonder Opper-Silezië onmogelijk. Polen moet nu Duitsche kolen uit Silezië invoeren, om zijn textielindustrie te voeden, die als concurrent van de Duitsche industrie in Oost-Europa optreedt. Op Polen is Opper-Silezië als zijn agrarisch achterland aangewezen. Maar het Polen van de kleine boeren en sjlachtzitten heeft voor exploitatie van de kolenmijnen lang niet zulk geschoold technisch personeel en wetenschappelijke krachten als Duitschland; het zou veel buitenlandsch kapitaal moeten invoeren voor betere techniek. Zeker is, dat de Entente een beslissing zal vellen naar háár belang; de volksstemming was maar een leuze om tijd te winnen, en de geruchten worden sterker, dat er van een volksstemming niets zal komen. Engeland wenscht de kolen in de technisch bekwame handen van Duitschland; Frankrijk zou ze in Poolse handen wenschen, omdat het er dan zelf over beschikt door zijn daarin belegd kapitaal; maar dan wordt zijn Deutsche schuldenaar insolvent! De Polen zien de toestand al pessimistisch in. Een gemeenschappelijke oorlog van Duitschland en Polen tegen Rusland zou echter een geheel nieuwe situatie kunnen scheppen.

Wanneer echter het proletariaat in Opper-Silezië in opstand komt, tezamen met het Europeesche, stort deze geheele politiek ineen. Reeds hebben zich daar de Deutsche en Poolse communisten tot één partij verenigd. Opper-Silezië is een sleutelstelling voor de Europeesche revolutie; niet het bezit van Berlijn, Praag, Warschau maakt het proletariaat meester, maar door het bezit van Opper-Silezië en het Roergebied, waar de grondslagen der produktie liggen, wordt het meester over Berlijn, Praag en Warschau. Het hechten aan de hoofdsteden is een verkeerde traditie uit vroegeren tijd.

In hetzelfde tijdschrift vindt men in het nummer van 1 Februari een redactioneel artikel „De internationale toestand”. In Frankrijk is Leygues gevallen, omdat hij onzeker heen en weer schommelde tusschen scherpe hardheid tegen en toenadering tot Duitschland. De kwestie van den „opbouw” van Frankrijk wordt steeds dringender; de slechte industriele en financieele toestand van Frankrijk eischt een oplossing. Het gaat niet meer om het recht van den overwinnaar en een politiek van prestige, maar om een zakelijke redding van het Fransche kapitalisme. Daarom wil Frankrijk (zoals uit de rede van Briand bleek) verzoening met Duitschland, maar als middel om aan zijn geld te komen: de Deutsche bourgeoisie moet inzien, dat de redding van het Fransche kapitalisme ook haar belang is. Zij zal niet ontwapend worden, maar met de Fransche bourgeoisie samen het Deutsche proletariaat tot arbeid dwingen, om zoo het geld te verschaffen. Loucheur, de Fransche Stinnes, gaf reeds te kennen, dat Frankrijk bij den ekonomischen opbouw van Duitschland ten zeerste geïnteresseerd is; in de Deutsche spoorwegen e.d. moet orde geschapen en gespaard worden. De Deutsche bourgeoisie van haar kant gaat hier niet dadelijk op in;

zij tracht Engeland tegen Frankrijk uit te spelen, en hoopt uit den strijd voordeel te slaan, vooral in de kwestie van Opper-Silezië. Het geheele complex van politieke berekeningen en intriges komt daarop neer, dat Frankrijks politieke belangstelling zich van Rusland af- en naar Duitschland toewendt. Frankrijk gaat ten opzichte van Sovjet-Rusland uit het offensief naar het defensief over; Wrangel liet het vallen en Polen moest zijn belangen apart komen bepleiten. Zijn nood dwingt Frankrijk, in plaats van het groote probleem der wereld-revolutie het kleine van de Deutsche revolutie, in het oog te vatten.

De Deutsche bourgeoisie moet daarentegen den strijd tegen haar eigen proletariaat als een internationale zaak zien, onafscheidelijk verbonden met den strijd tegen Sovjet-Rusland. Zoo wordt zij als het ware de leidster der contrarevolutie; maar haar handen zijn gebonden. Telkens biedt zij zich aan de Entente aan als strijdmacht tegen Rusland, maar de Entente blijft koel, wil niet genoeg wapens er voor toestaan, en Engeland is nog besluiteloos, welke van de beide wegen t. o. v. Rusland het in wil slaan. De geruchten over een komenden oorlog met Rusland houden niet op; maar nu komen ze meest van de „kleine Entente”. Polen rust zich ijverig toe voor den oorlog, Hongarije wil graag meedoen maar is ingesloten; Tsjechië, dat vroeger spelbreker was, verzoent zich nu met beiden en wil door een grensregeling de opmarsch mogelijk maken, Roemenië aarzelt nog. Zij rekenen erop, dat, als het begint, de groote Entente hen zal ondersteunen. Letland en Litauen doen niet mee. Maar naast hen staat de Deutsche kontrarevolutie, die dan in het eigen land het proletariaat zal aanvallen.

Over „*Het economisch bankroet van de Hongaarsche Contrarevolutie*” schrijft *J. Lengyel*: Van het oorlogsdwangstelsel, dat in plaats van het vrije kapitalisme kwam, moet de weg of vooruit naar algeheele organisatie gaan, of terug naar den vrijhandel en de vrije produktie. De reaktionaire regeering, die in Hongarije na de radendiktatuur optrad, had de macht tot het laatste gehad; maar zij durfde niet, deels uit onbekwaamheid, en terwijl alle burgerlijke klassen de woekervrijheid als vrucht van hun overwinning verwachtten, handhaafde de regeering de distributie — wat daartoe voerde, dat voor geld toch alles te koop was en op de distributiekaarten voor de armen niets te krijgen. De boeren werden verbitterd door het dreigement van rekvisities, de verplichting tot leveringen (waaraan niet voldaan werd), de mislukte invoering van een staatsgraanmonopolie om aan geld te komen. De handels- en industriele bourgeoisie werd verbitterd door het uitblijven van vrijen handel, en doordat de witte terreur de boycot bewerkte en een algemeene onveiligheid bracht. De groote massa van de proletarische kleine boeren zouden gewonnen worden door verdeling van de groote landerijen, maar werden verbitterd, toen de wet tot „agrarische hervorming” deze verdeling tot een farce maakte. Er waren kolonijnen, voldoende voor het verkleinde Hongarije, met een reaktionair-gezinde mijnwerkersbevolking; maar door deze te brutaliseeren, is de produktie zóó gedaald, dat alle industrie bijna stilstaat — wat de reaktionaire klassen ook bewust willen; de werkeloosheid is tot een katastrofe geworden. Hoewel zij financieel zeer gunstig begon, heeft deze regeering geen inkomsten weten te scheppen, terwijl de witte garden en de corruptie millarden verslonden, zoodat het staatsbankroet voor de deur staat. De geheele produktie is ineengestort, geen klasse is tot opbouw in staat; het rijke agrarische land staat voor hongersnood. De hoofdoorzaak is, dat de contrarevolutie geen politiek maar alleen wraak bedreef. Hongarije toont, dat de zegevierende reactie niet eens in staat is, het kapitalisme weer te herstellen, maar slechts een erger chaos en ellende bewerkt.